

Hankkeen vastuullinen ja yhteystiedot

Vastuutaho/Yrityksen nimi (hankkeen hallinnoija): Sosiaali- ja terveysvirasto / Psykiatria- ja päihdepalvelut / Psykiatrian ja päihdehuollon erityispalvelut

Y-tunnus: 0201256-6

Toimipaikka (osoite ja postinumero): Käyntiosoite: Nordenskiöldinkatu 20 (rakennus 7-3, Auroran sairaala), 00250 Helsinki. Postiosoite: PL 6800, 00099 Helsingin kaupunki.

Yhteystiedot (puhelinnumero ja sähköposti):

Hankepäällikkö/Yhteys henkilön nimi (hankkeen vastuullinen): Sirpa Kurkela, psykiatrian- ja päihdehuollon erityispalveluiden päällikkö vs.

Hankepäällikön yhteystiedot (puhelinnumero ja sähköposti): puh. 09 31063711, sirpa.kurkela@hel.fi

Hankkeen organisointi (esim. ohjausryhmän ja projektiryhmän kokoonpano):

Ohjausryhmän kokoonpano:

Sirpa Kurkela (Psykiatrian ja päihdehuollon erityispalvelut, ohjausryhmän puheenjohtaja),

Heli Buran (Psykiatrian konsultoiva maahanmuuttajatyöryhmä, sihteeri),

Petri Arvilommi (Sosiaali- ja terveysvirasto, psykiatrian ja päihdehuollon erityispalvelut),

Leena Alho (Sosiaali- ja terveysvirasto, psykiatrian ja päihdehuollon erityispalvelut),

Aila Ronkanen (Sosiaali- ja terveysvirasto, psykiatrian ja päihdehuollon erityispalvelut),

Sami Keränen (Sosiaali- ja terveysvirasto, Lännen psykiatrian poliklinikka),

Pentti Hinttala (Sosiaali- ja terveysvirasto, Etelän psykiatria- ja päihdekeskus),

Heli Koivulahti (Sosiaali- ja terveysvirasto),

Sari Karisto (Sosiaali- ja terveysvirasto, Maahanmuuttoyksikkö),

Elina Ahvenus (Diakonissalaitoksen kidutettujen kuntoutuskeskus),

Ansa Haavikko (Suomen mielenterveysseuran SOS-kriisikeskus),

Ella Lazareva (Monikulttuurinen perhekeskus)

Raportoitavan hankkeen tiedot

Hankkeen nimi: Psykiatrian konsultaatiopoliklinikan konsultoiva maahanmuuttajatyöryhmä

Hankkeen toteutunut aikataulu: 3.10.2011 – 31.12.2014

Hankkeeseen sitoutunut yhteistyökumppani Helsingin kaupungilta: Sosiaali- ja terveysvirasto (aiemmin Terveyskeskus)

Yhteistyökumppanin yhteys henkilön nimi ja yhteystiedot: Aila Ronkanen (0504020888, aila.ronkanen@hel.fi)

Alkuperäinen projektisuunnitelma ja hankekuvaus

Hankekuvaus lyhyesti:

Psykiatrian konsultoiva maahanmuuttajatyöryhmä oli Helsingin kaupungin innovaatorahaston hanke, joka sijoittui Psykiatrian ja päihdehuollon erityispalveluiden yksikköön. Hankkeen tarkoituksena oli kehittää maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten psykiatrisen erikoissairaanhoidon palveluja sekä vahvistaa henkilöstön osaamista monikulttuuriseen psykiatriseen työhön. Kyseessä oli maahanmuuttajille suunnattu psykiatrisen erikoissairaanhoidon yksikkö, jonka tarjosi maahanmuuttajia hoitaville yksiköille konsultoivaa tukea, koulutusta ja työnohjausta tilanteissa, joissa kulttuurierojen ymmärtäminen on edellytys tarvittavan psykiatrisen hoidon käynnistämiseksi tai toteuttamiseksi.

Hankeen tärkeimmät tavoitteet (lyhyesti keskeisimmät tavoitteet):

Hankkeen tavoitteena oli parantaa maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten psykiatrisen erikoissairaanhoidon palveluja, kaventaa terveyseroja ja ennaltaehkäistä syrjäytymistä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista monikulttuuriseen psykiatriseen työhön.

Hankkeen tärkeimmät toimenpiteet (lyhyesti keskeisimmät toimenpiteet):

Hankkeen pohjalta perustettiin konsultoiva maahanmuuttajatyöryhmä, joka kartoitti olemassa olevan tarpeen maahanmuuttajien psykiatriseen hoitoon liittyen ja kehitti toimintaansa tämän pohjalta. Hankkeelle asetetut tavoitteisiin vastattiin seuraavin keinoin:

Erityisosaamisen ja tietotaidon hankkiminen monikulttuurisesta psykiatriasta

Konsultoiva maahanmuuttajatyöryhmä oli erityisasiantuntijaryhmä ja pystyäkseen konsultoimaan, kouluttamaan, työnohjaamaan ja tukemaan muita tahoja maahanmuuttajien hoidossa, tuli sillä olla itsellään maahanmuuttajien psykiatrisen hoidon vaatimaa erityistä osaamista. Koko hankkeen ajan työryhmä keräsi itselleen erikoisasiantuntemusta osallistumalla aktiivisesti aiheeseen liittyviin kotimaisiin sekä kansainvälisiin koulutuksiin ja seminaareihin sekä hankkimalla aiheeseen liittyvää tietoutta omatoimisesti. Erityisasiantuntemusta hankittiin niin psykiatria- ja erityisesti transkulttuuriseen psykiatria- kuin mm. maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvistä asioista.

Konsultoiva tuki maahanmuuttajapotilaiden psykiatrisessa hoidossa

Työryhmä tarjosi konsultoivaa tukea maahanmuuttajapotilaiden psykiatrisen hoidon käynnistämiseen tai toteuttamiseen sekä psykiatriaosastolle että muille aikuisia maahanmuuttajataustaisia potilaita hoitaville Sosiaali- ja terveysviraston yksiköille ja joillekin kolmannen sektorin toimijoille. Työryhmä teki myös lyhyitä arviointi- ja hoitajaksoja.

Henkilöstön kouluttaminen maahanmuuttajapotilaiden hoidosta

Työryhmä järjesti yhteistyötahoille koulutusta liittyen transkulttuuriseen psykiatria- ja hoitoon. Koulutusta järjestettiin sekä luentosarjan että yksiköille kohdennettujen koulutusten muodossa.

Maahanmuuttajien psykiatriseen hoitoon hakeutumisen ja pääsyn helpottaminen

Hanke helpotti maahanmuuttajien psykiatriseen hoitoon hakeutumista sekä palveluiden piiriin pääsemistä kahdella eri tavalla: luomalla reittejä palveluihin sellaisille maahanmuuttajapotilaille, jotka eivät ole vielä hoidon piirissä ja madaltamalla hoitoon hakeutumisen kynnyksiä tiedottamalla maahanmuuttajia mielenterveyteen liittyvistä asioista.

Hankkeen toteutumisaikataulu: 3.10.2011 – 31.12.2014

Lisätietoja

www.hel.fi/kaupunginkanslia
innovaatorahasto@hel.fi

Käyntiosoite

Kaupunginkanslia
Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki

Raportit kaupungin kirjaamoon

PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Selvitys hankkeen rahoituksesta

Innovaatorahaston rahoituskausi (2011–2014):

Hankkeen rahoitusmalli (myönnetty rahoitus):

<i>Rahoitusvuosi</i>	<i>Oma rahoitusosuus (euro)</i>	<i>Innovaatorahasto (euro)</i>	<i>Muu rahoitus (euro)</i>
2011	Ei omaa rahoitusta	356 800	Ei muuta rahoitusta
2012	Ei omaa rahoitusta	354 100	Ei muuta rahoitusta
2013	Ei omaa rahoitusta	354 100	Ei muuta rahoitusta
2014	Ei omaa rahoitusta	(302 289 euroa, jotka vuoden 2011 hankekaudelta säästyneitä rahoja)	Ei muuta rahoitusta
<i>Kokonaisrahoitus</i>		1 065 000	

<i>Hankkeen kokonaisrahoitus yhteensä (euro)</i>	1 065 000
--	-----------

Tarkennus muusta rahoituksesta (myönnetty rahoitus):

<i>Muu rahoittaja (nimi)</i>	<i>Myönnetty rahoitus (euro)</i>
ei muuta rahoitusta	

Toteutuneet kustannukset (mihin rahoitusta on käytetty):

<i>Kustannuserittely</i>	<i>Kokonaiskustannukset (euro)</i>	<i>Innovaatorahaston osuus (euro)</i>
<i>Palkkakulut,</i>	266.343	266.343
<i>joista henkilöstösivukuluja</i>	66.244	66.244
<i>Matkakulut</i>	4.964	
<i>Ostopalvelut,</i>	40.877	
<i>josta asiantuntijapalveluita</i>	160	
<i>Koneiden ja laitteiden hankintamenot</i>		
<i>Toimisto- ja vuokratkustannukset</i>		
<i>Muut menot</i>	569	
<i>Yhteensä</i>		

Selvitys hankkeen toteutumisesta ja sen vaikutuksista

Hankkeen tavoitteiden toteutuminen (käytä myös hankehakemuksessa määritellyjä tavoitteita):

Maahanmuuttajien psykiatrisen erikoissairaanhoidon palveluiden parantaminen

Hanke vastasi maahanmuuttajien mielenterveyspalveluiden parantamisen tavoitteeseen perustamalla heidän hoitoonsa erikoistuneen konsultoivan maahanmuuttajatyöryhmän, joka tarttui kehittämistavoitteisiin kolmella eri tasolla: ensiksi lisättiin henkilöstön tietoa ja taitoa maahanmuuttajapotilaiden hoidossa (esim. koulutus, työn mallintaminen), toiseksi tuotettiin maahanmuuttajien hoidon tukipalveluita (konsultoituihin yhteistyötahoja) sekä kolmanneksi tuotettiin erillispalvelua maahanmuuttajille (arviointi- ja hoitajaksot työryhmässä). Nämä kaikki kolme eri tasoa tukivat omalta osaltaan maahanmuuttajien psykiatrisen erikoissairaanhoidon palveluiden parantumista.

Hankkeen tavoitteiden näkökulmasta yhtenä keskeisimpänä toimintamuotona oli tuen tarjoaminen maahanmuuttajapotilaiden psykiatrisen hoidon käynnistämiseen tai toteuttamiseen. Tukea annettiin Helsingin kaupungin psykiatriaosastolle ja muille aikuisia maahanmuuttajataustaisia potilaita hoitaville Sosiaali- ja terveysviraston yksiköille sekä lisäksi joillekin kolmannen sektorin toimijoille (kuten Sos-kriisikeskus). Hankkeessa toteutettuun konsultaatiotoimintaan sisältyi yhteistyötahojen luona tehtyjen konsultaatiotapaamisten (pääosin psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa olevien potilaiden kohdalla) lisäksi puhelin- ja paperikonsultaatiot sekä työryhmässä toteutetut pääsääntöisesti lyhyehköt arviointi- ja hoitajaksot (pääosin peruspalveluista lähetettyjen potilaiden kohdalla). Työryhmä oli hankkeen aikana mukana yhteensä reilun 370 potilaan hoidossa ja konsultaatiokäyntejä tehtiin yhteensä yli 1500. Hankkeen edetessä konsultoiduissa tapauksissa tapahtui selkeä muutos. Hankkeen alussa konsultaatiopyynnöt tulivat pääosin psykiatrian poliklinikoilta ja Sos-kriisikeskuksesta, kun taas loppua kohti peruspalveluiden osuus potilaita lähettävänä tahona kasvoi ja terveysasemat nousivat suurimmaksi konsultoiduksi tahoksi.

Omana erityisenä toimintamuotona olivat myös vuodesta 2012 alkaen (päätyen tammikuussa 2014) Sos-kriisikeskuksessa toteutuneet psykiatrin konsultaatiokäynnit. Työryhmän lääkäri työskenteli n. puolen päivän ajan viikoittain Sos-kriisikeskuksessa, jossa tapasi yhdessä kriisityöntekijän kanssa potilaita. Työryhmä tarjosi näille potilaille ainoastaan lääkärin konsultaatiopalvelunsa ja muu potilaan psyykinen tuki ja hoito järjestettiin Sos-kriisikeskuksesta.

Koko hankkeen ajan työryhmä pyrki palvelemaan yhteistyötahoja mahdollisimman joustavasti ja innovatiivisesti ns. matalalla kynnyksellä. Työskentelymuodoiksi muotoutuivat verkostotapaamiset, hoitokokoukset, kotikäynnit, kertaluonteiset konsultaatiot ja hoitoprosessissa työparina työskentely. Työryhmän toiminta oli jalkautuvaa ja potilaita tavattiin myös heidän viranomais- ja muissa verkostoissaan ja heitä saatettiin tarvittaessa kädestä pitäen eteenpäin hoito- ja kuntoutumispolulla.

Vahvistaa henkilöstön osaamista monikulttuuriseen psykiatriseen työhön

Henkilöstön monikulttuurisen psykiatrisen työn osaamisen tavoite täyttyi hankkeen aikana. Työryhmä tarjosi erityisesti psykiatriaosastolle ja muulle Sosiaali- ja terveysviraston henkilökunnalle koulutusta, työnohjausta ja kirjallista materiaalia läpi hankkeen. Merkittävimpänä koulutuskokonaisuutena oli työryhmän järjestämä monikulttuurisen psykiatrian luentosarja, joka järjestettiin Auroran sairaalan tiloissa syksyn 2012 ja kevään 2013 aikana. Luentosarja sisälsi 10 luentoa keskeisimmistä haasteellisiksi koetuista teemoista.

Työryhmä antoi myös kohdennettumpaa koulutusta eri sosiaali- ja terveysviraston yksiköissä ja kolmannella sektorilla. Ollen itse luennoimassa mm. yleislääkäripäivillä sekä terveysasemien hoitaja-lääkäri -päivillä. Hankkeen lopussa työryh-

mä järjesti loppuseminaarin ”Maahanmuuttaja hoitoviidakossa”, jossa esiteltiin päättymässä olevaa hanketta ja sen tuotoksia sekä esiteltiin laajemminkin maahanmuuttajapotilaiden kohtaamista.

Psykiatrian- ja päihdehuollon henkilökunnan työskentelyn tueksi laadittiin kirjallista aineistoa mm. tulkkaukseen liittyvistä asioista, maahanmuuttajille suunnatuista palveluista, transkulttuurisesta psykiatriasta, potilasohjeita eri kielillä ja transkulttuurisen anamneesin runko.

Terveyserojen kaventaminen

Koko hankkeen taustalla oli, että maahanmuuttajuuteen liittyy keskimääräistä suurempi mielenterveyshäiriöiden riski, mutta tästä huolimatta maahanmuuttajat ja muut etniset ryhmät ovat tällä hetkellä psykiatrisessa hoitojärjestelmässä aliedustettuina väestöosuuteensa nähden. Tämän lisäksi maahanmuuttajilla on monia mielenterveyden hoitamiseen liittyviä erityishaasteita (kuten ongelmia löytää oikea palvelu, päästä palveluun, käyttää palvelua ja siirtyä palvelusta toiseen, kulttuurierot, tiedon puute, ennakkoluulot ja kieliongelmat), jotka asettavat heidät usein epätasa-arvoiseen asemaan ja aiheuttavat terveyseroja.

Hanke kavensi mielenterveyteen liittyviä terveyseroja helpottamalla maahanmuuttajien psykiatriseen hoitoon hakeutumista sekä palveluiden piiriin pääsemistä kahdella eri tavalla. Ensinnäkin luotiin reittejä palveluihin sellaisille maahanmuuttajapotilaille, jotka eivät olleet tarvitsemansa psykiatrisen hoidon piirissä. Pääosin nämä potilaat tulivat työryhmään peruspalveluista ja on todennäköistä, että he olisivat jääneet vaille tarvitsemaansa hoitoa tai heidän hoitoon pääsyä olisi saattanut pitkittyä ilman hanketta.

Toiseksi työryhmä madalsi hoitoon hakeutumisen kynnystä tiedottamalla maahanmuuttajia mielenterveysasioista pääosin kolmannen sektorin kautta. Työryhmä oli mukana eri kolmannen sektorin toimijoiden järjestämissä kotoutumiskoulutuksissa, vertaisryhmissä ja yleisissä tapahtumissa kertomassa ja keskustelemassa mielenterveyteen liittyvistä asioista.

Lisäksi kolmannen sektorin toimijoita tiedotettiin työryhmän toiminnasta, mielenterveysasioista sekä maahanmuuttajien ohjaamisesta hoitopolulle. Työryhmä myös järjesti kesäkuussa 2013 keskustelutilaisuuden maahanmuuttajia kohtaaville järjestöille, jossa käsiteltiin maahanmuuttajien mielenterveyteen liittyviä kysymyksiä sekä järjestöjen tekemiä havaintoja ja ajatuksia asiasta sekä ohjeistettiin heitä mm. hoitopolulle ohjaamisesta.

Syrjäytymisen ehkäisy

Hoitamattomat psyykkiset häiriöt saattavat johtaa syrjäytymiseen. Hanke helpotti hoidon tarpeessa olleiden maahanmuuttajien pääsyä mielenterveyspalveluiden piiriin sekä paransi heidän saamiensa palveluiden tasoa. Kaikki hankkeen tavoitteet ja niitä tukevat toimintamuodot voidaan nähdä syrjäytymistä ehkäisevinä.

Hanke tavoitti paljon mahdollisessa syrjäytymisvaarassa olevia maahanmuuttajia ja heidän psyykkistä vointiaan kokonaisvaltaisesti tukien pystyttiin antamaan ennaltaehkäisevää hoitoa. Syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta hanke teki tehokasta ennaltaehkäisevää työtä erityisesti peruspalveluista tulleiden potilaiden kohdalla. Lyhyehköillä intensiivisillä hoitokarjoilla potilaiden vointia saatiin kohennettua ja varhaisella tuella pystyttiin ehkäisemään psyykkisten oireiden kroonistumista, joka olisi ennen pitkää voinut johtaa jopa psykiatrisen erikoissairaanhoidon tarpeen syntymiseen sekä syrjäytymiseen.

Hankkeen saavutetut tulokset (konkreettiset hyödyt):

Maahanmuuttajien mielenterveyspalveluiden parantaminen

Edellisessä kohdassa kuvattiin hankkeen tavoitteiden toteutumista sekä niiden aikaansaamaa hyötyä sekä maahanmuuttajille että heitä hoitaville tahoille. Voidaan sanoa, että hankkeen tavoitteet täyttyivät hyvin, sillä hanke vastasi sille asetettuihin haasteisiin vastattiin. Maahanmuuttajien saamien mielenterveyspalveluiden tasoa parannettiin mahdollistamalla hoito, joka huomioi heidän erityistarpeensa palveluiden käyttäjinä. Potilaiden hoitopolkuja tarkastelemalla voitiin todeta, että työryhmässä saatiin hoidettua erityisen tehokkaasti peruspalveluista työryhmään hoitajaksolle lähetettyjä potilaita, joilla oli useimmiten masennusta ja/tai somaattista oireilua. He saivat tarvitsemaansa, usein ennaltaehkäisevää, tukea ja heidän vointinsa usein kohosi jakson lyhyehkön hoitajaksonaikana. Myös traumaoireista kärsiviä potilaita saatiin hoidettua työryhmässä hieman pidemmällä hoitajaksolla. Suurin osa peruspalveluista tulleista potilaista olisi jäänyt ilman hanketta vaille asianmukaista hoitoa, sillä heidän tarvitsemaansa palvelua. Lisäksi hanke hyödynsi maahanmuuttajataustaisia kuntalaisia helpottaen heidän tarpeenmukaiseen hoitoon pääsemistään sekä sitä myöten integroitumistaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja ajan myötä koulutukseen ja työelämään.

Maahanmuuttajien mielenterveyspalveluiden tarpeen kartoitus

Hankkeen aikana kartoitettiin Helsingissä esiintyvää maahanmuuttajien mielenterveyspalveluihin liittyvää tarvetta monin eri tavoin. Yhteistyötahoille tehdyn kyselyn ja yhteistyötahojen tapaamisten lisäksi yhtenä mittarina tarpeelle olivat työryhmään tulleet yhteydenotot ja lähetteet, joista selvisi, missä ilmenee erityisen suurta tarvetta työryhmän tarjoamille palveluille. Lisäksi hankkeessa (erityisesti potilaiden hoitopolkuja tarkastelemalla) saatiin kartoitettua sitä, millaisen psykiatrisen tuetta helsinkiläisillä maahanmuuttajilla esiintyy, millaisilla hoitomuodoilla näitä potilaita saadaan autettua ja missä tarvetta esiintyy eniten.

Suosituksen laatiminen maahanmuuttajien mielenterveyspalveluiden järjestämisestä

Hankkeen yhtenä tehtävänä oli myös pohtia, miten helsinkiläisten maahanmuuttajien mielenterveyteen liittyviin haasteisiin tulisi vastata tulevaisuudessa. Hankkeessa arvioitiin sitä, miten työryhmän toiminnalla pystyttiin vastaamaan hankkeen tavoitteisiin sekä sitä, olisiko jokin vaihtoehtoinen muu tapa vastata niihin. Hankkeen aikana kertyneiden kokemusten ja havaintojen sekä olemassa olevien tarpeiden kartoittamisen pohjalta työryhmä antoi omat suosituksensa siitä, miten toiminnan tulisi hankkeen päättyessä jatkua ja miten Helsingissä tulisi jatkossa turvata maahanmuuttajien mielenterveyspalveluihin liittyvän tarpeen täyttymisen.

Onko tuloksia voitu testata tai hyödyntää? Miten tulosten hyödyntämisen jatkuvuus on varmistettu:

Hankkeesta saatuja tuloksia hyödynnettiin jo hankkeen aikana suuntaamalla työryhmän toimintaa niiden mukaisesti. Hankkeen loppuksi laadittiin kattava loppuraportti, johon kirjattiin ylös hankkeen tulokset, joita voidaan hyödyntää jatkossa mm. silloin, kun Helsingin kaupunki suunnittelee maahanmuuttajien mielenterveyspalveluita. Hankkeen keräämiä tuloksia esitettiin loppuraportin lisäksi myös hankkeen loppuseminaarissa, johon osallistui keskeisimmät yhteistyötahot. Hankkeen aikana myös laadittiin ja kerättiin yhteen maahanmuuttajien hoitoon liittyvää kirjallista materiaalia, joka on edelleen hankkeen jälkeen viraston yksiköiden käytössä yhteisessä tietojärjestelmässä.

Onko oleelliset tahot saatu sitoutumaan hankkeeseen (ml. loppukäyttäjät) ja mikä rooli näillä tulee olemaan hankkeen hyötyjen käyttöönotossa:

Hankkeen alussa oleellisiksi tahoiksi määriteltyjen psykiatrian erikoissairaanhoidon yksiköiden sitoutuminen hankkeeseen oli odotettua vähäisempää, mikä tuli esiin hankkeen edetessä. Yhteydenotot ja lähetteet vähenivät hankkeen loppua kohti, eikä työryhmän tarjoamaa koulutusta kohtaan ollut merkittävää kiinnostusta.

Hankkeen kuluessa oleellisiksi yhteistyötahoiksi nousivat sen sijaan peruspalvelut ja erityisesti terveysasemat. Terveysasemat olivat suurin potilaita lähettänyt taho ja kiinnostus henkilöstön monikulttuurisen osaamisen vahvistamiseen ilmeni myös koulutuspyyntöjen muodossa.

Yhtenä oleellisena tahona olivat myös kolmannen sektorin eri toimijat, jotka sitoutuivat hankkeeseen kohtalaisen hyvin. Työryhmä sai kolmannella sektorilla nostettua esiin mielenterveysteeman käsittelemisen tärkeyttä ja järjestökentältä tuli tasaisesti yhteydenottoja ja toiveita työryhmän pitämille vertaisryhmäinfoille ja keskusteluille. Maahanmuuttajien omien yhdistysten sitoutuminen hankkeen toimintaan sen sijaan ei ole ollut yhtä hyvää. Niiden kanssa on pyritty pääsemään keskusteluun mielenterveysteemasta, mutta yritykset usein epäonnistuivat.

Kerro miten hanke on tukenut elinkeinoperustaa (Onko hanke edistänyt yritysten toimintamahdollisuuksia tai uusien yritysten syntymistä?):

Hanke on vahvistanut tulevaisuuden elinkeinoperustaa maahanmuuttajien työllistymisedellytyksiä parantamalla.

Onko hankesuunnitelmassa kohtia, jotka eivät ole toteutuneet:

Hankesuunnitelmaan kirjattu työhajauksen antaminen henkilöstölle ei toteutunut. Kyseistä työryhmän tarjoamaa palvelua pyrittiin mainostamaan yhteistyötahoille, mutta sille ei ollut kysyntää. Usein konsultoidessa ja erityisesti työparina tai osana hoitoryhmää työskennellessä kuitenkin myös työhajauksellinen aspekti täyttyi, kun yhdessä konsultoitavan tahon kanssa keskustellaan potilastapauksesta ja sen kautta käydään läpi mm. maahanmuuttajapotilaan kanssa työskentelemistä ja siihen liittyviä erityiskysymyksiä.

Onko hanke synnyttänyt jatkokehityshanke-ideoita tai -tarpeita:

Hanke osoitti maahanmuuttajien mielenterveyspalveluiden tarpeen. Hankkeesta saatujen tulosten mukaan erityisesti peruspalveluissa on paljon maahanmuuttajia, jotka ovat edelleen vailla tarvitsemaansa hoitoa. Puutteita on erityisesti hoitopolun alussa, eli maahanmuuttajilla on usein vaikeuksia saada ajanvarauksia terveysasemille, joissa heidän hoidontarvettaan ei myöskään usein pystytä tunnistamaan. Monimutkaiset ajanvarussysteemit saattavat olla liian hankalia erityisesti kielitaidottomille ja psyykkisesti huonokuntoisille maahanmuuttajille. Lisäksi heidän jatkohoitoon ohjaaminen on haastavaa ja he tarvitsevat usein kantaväestöä monialaisempaa tukea ja hoitoa. Erityistä huomiota tulisikin kiinnittää eri palveluiden helppokäyttöisyyteen tiettyjen erityisryhmien (kuten kielitaidottomien maahanmuuttajien) kohdalla. Tämä hoitopolulle pääsemiseen liittyvä haaste olisi yksi keskeinen jatkokehitystarve maahanmuuttajien hoidossa.

Lisäksi hankkeesta saatujen kokemusten perusteella työryhmä näki, että jatkossakin Helsingissä tulisi olla tarjolla konsultoitavan maahanmuuttajatyöryhmän tapainen toimintamuoto, joka pystyy vastaamaan sekä hoidolliseen että konsultoitavaan tarpeeseen. Hanke osoitti selkeän tarpeen esimerkiksi traumatisoituneiden maahanmuuttajien hoidolle, sillä he ovat usein ns. väliinputoajia hoitojärjestelmässä. Ennaltaehkäisevän tuen lisäksi psykiatrian yksiköissä on edelleen epätietoisuutta moniin maahanmuuttajuuteen ja kulttuuriin liittyvissä erityiskysymyksissä. Lisäksi palveluohjauksen tarve on laaja potilaiden keskuudessa ja myös viranomaiset tarvitsevat siinä usein konsultaatiota.

Yhteistyökumppanin lausunto hankkeen toteutumisesta (liite)

Lausunnossa pitää käydä ilmi miten hanke on toteutunut, sekä miten tuloksia aiotaan hyödyntää ja sisällyttää kaupungin toimintaan.

Lisätietoja

www.hel.fi/kaupunginkanslia
innovaatorahasto@hel.fi

Käyntiosoite

Kaupunginkanslia
Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki

Raportit kaupungin kirjaamoon

PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Loppuraportin liitteet

- *Yhteistyökumppanin lausunto hankkeen toteutumisesta*
- *Ohjausryhmän pöytäkirjan ote, jossa loppuraportti on hyväksytty: ei ollut mahdollista hyväksyttää ohjausryhmässä, joten sähköpostitse lähetetty loppuraportti ohjausryhmän jäsenille hyväksyttäväksi*
- *Tilinpäätös*